

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Björknässkolan i Nacka kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Björknässkolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 27 november 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Björknässkolan senast den 20 maj 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Nacka kommun har inkommit med en sådan redovisning den 11 maj 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Nacka kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Använd lärarnas utvärdering av läroböcker och andra läromedel i skolans utvecklingsarbete.

Nacka kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har gett lärarna förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet

inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel. Lärarna har genomfört ämnes- och stadiesvisa diskussioner där varje ämneslag har kartlagt hur läromedel används idag. Lärarna har tydliggjort skillnader och likheter mellan stadier och lärare, särskilt när det gäller läroböcker och digitala läromedel. I arbetet har lärarna identifierat behovet av ökad samplanering och fler gemensamma forum över stadiegränserna. De uttrycker enighet om att en gemensam struktur, snarare än identiska läromedel, är avgörande för likvärdighet.

Av redovisningen framgår att skolan har en gemensam nulägesbild. Ämneslagen har påbörjat arbetet med gemensamma arbetssätt, exempelvis enhetliga lektionsstrukturer. Arbetet har stärkt lärarnas samsyn kring hur läromedel och kompletterande material kan användas, inklusive nivåindelningar och anpassningar. Den regelbundna dialogen mellan lärarna skapar bättre förutsättningar för likvärdiga upplägg och stödstrukturer.

Huvudmannen bedömer att åtgärderna leder till ökad likvärdighet oavsett klass, lärare eller stadie, tydligare progression genom årskurserna F-9 och förbättrade möjligheter att stödja elever i behov av anpassningar.

Huvudmannen planerar att fortsätta utveckla arbetet. Skolan planerar bland annat för att genomföra regelbundna ämnesträffar över stadierna, minst en per termin, med fokus på läromedel och undervisningsstruktur. Rektorsledningen ska säkerställa att likvärdighet blir en stående del av det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan planerar för att tydliggöra gemensamma riktlinjer för läromedelsanvändning och samtidigt värna lärarnas professionella handlingsutrymme.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd lärarnas utvärdering av läroböcker och andra läromedel i skolans utvecklingsarbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har infört rutiner som systematiskt tar tillvara lärarnas erfarenheter av läromedel genom gemensamma diskussioner och utvärderingar. Ämnesgrupperna har uttryckt behov av mer strukturerade och återkommande utvärderingar, och

föreslagit gemensamma tillfällen varje termin. Lärarna diskuterar nu i ämnes- och arbetslagsmöten hur läromedlen stödjer kursplanerna, elevernas lärande och undervisningens progression. Tidigare förde lärarna liknande samtal, men mer informellt.

För att skapa struktur använder skolan nu gemensamma diskussionspunkter, bland annat hur läromedlet stödjer elevernas förståelse, hur väl det överensstämmer med kursplanen och hur tillgängligt det är för elever med olika behov. Lärarna dokumenterar resultaten, som sedan ligger till grund för framtida inköp och pedagogiskt utvecklingsarbete. Medvetenheten om vikten av dokumentation har ökat, och flera ämneslag arbetar med gemensamma utvärderingsfrågor kopplade till elevernas måluppfyllelse. Lärarna lyfter elevperspektivet tydligare genom samtal om vad som fungerar i undervisningen.

Huvudmannen redovisar att arbetet på sikt ska bidra till ökad likvärdighet, mer välgrundade inköp och en stärkt professionell dialog mellan lärare. Det ska också leda till tydligare koppling mellan läromedel, undervisning och elevernas resultat samt till ett mer systematiskt kvalitetsarbete. Skolan planerar att vidareutveckla arbetet genom att ta fram gemensamma kriterier och en mall för utvärdering av läromedel. Skolan schemalägger tid för gemensamma utvärderingar och erfarenhetsutbyte inom och mellan ämneslag. Lärarna ska pröva och diskutera nya läromedel innan större inköp. Rektor säkerställer att lärarnas utvärderingar följs upp och används i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Malin Larsson, utredare.

I den slutliga handläggningen har Ewa Mölleryd, utredare medverkat.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.